

УДК 336.645.1

Майорова Тетяна Володимирівна,

доктор екон. наук, проф.,
завідувач кафедри інвестиційної діяльності,
ДВНЗ "КНЕУ імені Вадима Гетьмана"
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: mayorova_kneu@ukr.net

Шуплат Олена Михайлівна,

канд. екон. наук, старший викладач
кафедри інвестиційної діяльності,
ДВНЗ "КНЕУ імені Вадима Гетьмана"
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: ldovbenko@ukr.net

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЛІЗИНГОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ

Анотація.

Мета дослідження. Визначити проблеми та обґрунтувати шляхи розвитку лізингового фінансування інвестиційних проектів в Україні.

Методологія. У роботі застосовано сукупність методів наукового пізнання, серед яких методи наукової абстракції та логіко-діалектичний (у дослідженні змісту та особливостей лізингового фінансування інвестиційних проектів); статистичний і графічний аналіз — для аналізу, порівняння і наочного відображення статистичних даних (у процесі дослідження сучасних тенденцій національного ринку лізингового фінансування) та емпіричні методи досліджень.

Отримані результати. Уточнено сутнісні характеристики лізингу та визначено його роль у фінансуванні інвестиційних проектів. Виокремлено основні чинники, що стримують розвиток лізингового фінансування в Україні та запропоновано низку державних важелів щодо підвищення дієвості лізингу у фінансуванні інвестиційної діяльності суб'єктів бізнесу.

Цінність дослідження. Обґрунтовано основні напрями активізації лізингу у фінансуванні інвестиційних проектів суб'єктів господарювання в умовах соціально-економічної нестабільності. Це дозволить сформулювати сприятливе нормативно-правове та інституційне забезпечення лізингового фінансування інвестиційних проектів.

Ключові слова: лізинг, фінансовий лізинг, лізингове фінансування, інвестиції, інвестиційний проект, державна фінансова політика.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

За умов глобалізації соціально-економічний розвиток України неможливий без достатнього фінансування інвестицій, насамперед у модернізацію виробництва високотехнологічних та конку-

рентних товарів з високою доданою вартістю, та нарощування їх експорту. Разом із тим процес залучення фінансових ресурсів у економіку України суттєво загальмований кризовими тенденціями останніх років. Унаслідок цього активізувались інфляційні процеси, знизився інвестиційний потенціал державного бюджету, погіршився фінансовий стан підприємств, зріс вплив банківських депозитів, збільшилася кількість збиткових фінансово-кредитних установ, скоротилися обсяги банківського кредитування підприємств, знизилася інвестиційна активність іноземних інвесторів. Чималою мірою вповільнення інвестиційного процесу в Україні зумовлене корупцією органів державної влади, потужним податковим тягарем і недосконалою законодавчою базою, насамперед у сфері захисту прав інвесторів.

З огляду на зазначене особливої гостроти набула потреба у пошуку дієвих інструментів фінансування інвестиційної діяльності, серед яких особливе місце займає лізинг.

Упродовж останнього десятиріччя показник ступеня зносу основних засобів підприємств у країні в цілому та у розрізі окремих видів економічної діяльності постійно зростав і у 2017 році досягнув 58 %. При цьому у таких видах діяльності, як обробна промисловість, рибне господарство, виробництво та розподіл електроенергії, газу і води, будівництво, водний транспорт, освіта, зношеність основних засобів складає 76 %. За цієї ситуації потрібним є пошук якісно нових методів оновлення матеріальної бази підприємств. До того ж економіка України характеризується низьким рівнем інвестиційних вкладень, що зумовлює підвищення ролі лізингу як одного із ефективних фінансових інструментів економічних перетворень у державі.

Використання лізингу при фінансуванні інвестиційних проектів може сприяти динамічному зростанню економіки шляхом створення нових виробничих потужностей, модернізації засобів праці. Крім того, лізинг виступає одним із рушіїв інноваційного розвитку економіки, оскільки фінансове забезпечення реалізації новітніх проектів за його участі, підвищує технологічний рівень виробництва та сприяє у підсумку виробництву конкурентоспроможних вітчизняних товарів і послуг, привабливих як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках.

Виходячи з цього, активізація використання лізингу при фінансуванні інвестиційних проектів може сприяти зростанню основних макроекономічних показників, інвестиційної приваб-

ливості окремих підприємств і країни в цілому, покращенню рівня життя населення, що є актуальним для нинішньої ситуації в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності лізингу та його ролі у фінансовому забезпеченні реалізації інвестиційних проектів висвітлюється у працях таких учених: С. Брус [1], О. Гонта [2], Л. Гладка [3], О. Левченко [4], Т. Лизунова [5], О. Ляхова [6], Л. Михальчук [7], В. Рошило [8], Л. Хомутенко [9], та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Віддаючи належне науковому доробку цих учених, зауважимо, що методологічні зрушення, що відбуваються в царині фінансів і інвестицій, загострюють необхідність подальших наукових пошуків, спрямованих на розвиток дефініцій, зокрема, лізингу. У публікаціях більшості вчених досліджуються питання сутності, ознак та етапів організації лізингової угоди, частина авторів значний акцент робить на нормативно-правовому забезпеченні виконання лізингових угод. Водночас, недостатньо досліджено роль лізингового фінансування у реалізації інвестиційної діяльності суб'єктів бізнесу. Окремої уваги потребують рекомендації щодо підвищення дієвості використання державних важелів у стимулюванні лізингового фінансування інвестицій.

Формулювання мети і завдань дослідження. Метою статті є визначити проблеми та обґрунтувати шляхи розвитку лізингового фінансування інвестиційних проектів в Україні.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність розв'язання таких завдань: уточнити сутнісну характеристику лізингу та визначити його роль у фінансуванні інвестиційних проектів; дослідити основні тенденції на ринку лізингових послуг в Україні, проаналізувати зарубіжний досвід лізингового бізнесу задля його ефективного застосування в Україні і на цій основі обґрунтувати шляхи та розвитку лізингового фінансування інвестиційних проектів в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Лізинг має високий потенціал активізації економічного співробітництва з іншими країнами, в зв'язку з чим міжнародний лізинг одержує все більше поширення. Для інвесторів лізинг забезпечує необхідний прибуток на вкладений капітал при більш

низькому ризику (у порівнянні зі звичайним кредитуванням) за рахунок діючого захисту від неплатоспроможності клієнта. Стимулює розвиток лізингового бізнесу, а також створення вільних економічних зон в Україні, спеціальні міжурядові угоди щодо прикордонних областей між Україною та Білоруссю, формування спільного лізингового простору між державами-сусідами.

Розвиток міжнародного лізингу спроможний підштовхнути інвестиційні процеси, конверсії, оновлення технологічного парку нинішніх підприємств і створення нових виробництв, оптимізувати використання наявних основних фондів і на вигідних умовах отримати найсучасніше вітчизняне й закордонне устаткування, що сприятиме раціональному розміщенню і використанню основних засобів виробництва. Доказом цього є багаторічна практика використання лізингу провідними зарубіжними країнами.

Рівень розвиненості лізингових відносин, як правило, є своєрідним показником розвиненості всієї економіки країни. В Україні питома вага лізингу в загальному обсязі інвестицій у виробництво складає менше 1,5 %, у той час як у країнах, що успішно розвиваються, цей показник досягає 25–30 % і більше. Отже, ринок лізингу в Україні перебуває на ранній стадії свого розвитку.

Лізинг у різних своїх видах (фінансовий, оперативний тощо) міг би стати альтернативою банківському кредитуванню. Він дозволяє суттєво зменшити стартові капіталовкладення, а отже, відкриває широкі можливості для розвитку малого та середнього бізнесу. Про це свідчить досвід багатьох країн світу: у формі лізингових операцій здійснюється близько 46 % усіх інвестицій в Ірландії, 35 % — в Англії, 30 % — США, 26 % — Швеції, 20 % — Австрії, 17 % — у Франції [10, с. 48–52].

Відповідно для кращого розуміння сутності лізингу й можливостей його використання у якості інструменту фінансування інвестиційних проектів у дослідженні доцільно визначити його сутнісні характеристики.

В Україні фінансова оренда з'явилась на початку 90-х років. Тому історія лізингу в Україні нараховує чверть століття, у той час як на Заході — більше ніж півстоліття.

Зважаючи на особливості економічних систем різних країн і специфічності цього виду фінансових послуг, у наш час не існує єдиного визнаного поняття лізингу, що зумовлюється відмінністю законодавчої бази, систем звітності та обліку, податкової си-

стеми. Одні вважають лізинг своєрідною формою кредитування підприємницької діяльності; інші — повністю ототожнюють його з довгостроковою орендою або з однією з її форм, яка в свою чергу зводиться до відносин найму чи підряду; треті — розглядають лізинг як завуальований спосіб купівлі-продажу засобів виробництва чи права користування чужим майном; а четверті — визначають лізинг як дії за чужий рахунок, тобто управління чужим майном за дорученням довірителя [11, с. 102].

З економічного погляду, лізинг — це своєрідна форма кредитних відносин, оскільки зберігаються певні принципи кредиту (терміновість, зворотність, платність). Проте, на відміну від банківського кредитування, лізинговий кредит має певні відмінності. Відмінна особливість лізингу полягає у тому, що учасники договору оперують не грошовими коштами, а майном.

Варто зазначити, що у порівнянні з банківським бізнесом, ситуація на ринку лізингу виглядає більш оптимістично, оскільки на ньому не відбулося масштабних банкрутств. За оцінками експертів, багатьом лізинговим компаніям вдалося вийти з кризової ситуації з меншими втратами завдяки ефективнішому кризис-менеджменту, оперативному впровадженню реанімаційних заходів і переорієнтації бізнесу в напрямку повернення інвестицій. Водночас, основною тенденцією у сфері лізингового бізнесу в країні є закріплення позицій за лідерами ринку та розширення їх сфери впливу. В Україні налічується близько 300 фінансових компаній, що здійснюють лізингові послуги, але з них активно працюють біля 20, через це є ймовірність подальшої концентрації ринку шляхом купівлі компаній.

Ми вважаємо, що розглядати сутність лізингу варто в наступному контексті, як особливий вид підприємницької діяльності, який охоплює три форми організаційно-правових відносин: кредитні, орендні та торговельні, зміст кожної з яких окремо повністю не вичерпує сутності таких специфічних фінансово-майнових операцій.

У процесі дослідження ринку лізингових послуг в Україні, нами було встановлено, що у станом на 31 грудня 2017 р. ліцензію на надання послуг з фінансового лізингу мали 1001 компанія (183 лізингодавців — юридичних осіб (не фінансових установ) і 818 фінансових компаній). Впродовж 2015–2017 рр. кількість фінансових компаній, що надавали послуги фінансового лізингу щороку збільшувалася (з 710 у 2015 р. до 818 у 2017 р.), це зу-

мовлено поступовим зростанням попиту на лізингові послуги. Водночас зменшується кількість юридичних осіб — лізингодавців (з 268 у 2015 р. до 183 на кінець 2017 р.), що пов'язано з підвищенням вимог до їх фінансової стійкості й подальшою концентрацією ринку (табл. 1).

Таблиця 1

Учасники ринку фінансового лізингу у 2017 р.

Вид установи	Орган державного нагляду	Кількість діючих ліцензій (на 31.12.2017)	Обсяг лізингового портфеля, грн
Юридичні особи, які не є фінансовими установами, але мають право надавати послуги фінансового лізингу	Нацкомфінпослуг	183	22 417,9
Фінансові компанії, які мають право на надання послуг фінансового лізингу	Нацкомфінпослуг	818	107 533,9
Ломбарди	НБУ	415	3 763,7

Джерело: Складено автором за [12]

Також важливим у дослідженні ринку лізингових послуг є показник, що характеризує співвідношення річного обсягу лізингу у відсотках від валового внутрішнього продукту. Його значення у 2014 році в європейських державах становив: Естонія — 4,8 %; Швеція — 3,3 %; Великобританія — 2,84 %; Латвія — 2,47 %; Словаччина — 2,2; Польща — 2,1 %; а в Україні — на жаль 0,25 % (42 місце у рейтингу Глобального лізингового звіту Групи Білий Кларк) [13].

Також окремого дослідження потребують джерела фінансування лізингових операцій (табл. 2). За 2017 р. загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб — лізингодавців і фінансових компаній становить 10 417,5 млн грн, що на 2 839,5 млн грн, або на 37,2 % більше порівняно з відповідним періодом 2016 р. (кредити банків зросли на 1570,0 млн грн, або 251,9 %; авансові платежі — на 839,3 млн грн, або 40,25 %; власні кошти лізингодавців на 701,8 млн грн, або 18,8 %).

Таблиця 2

Розподіл джерел фінансування лізингових операцій за 2015–2017 рр.

Джерела фінансування	2015	Частка %	2016	Частка %	2017	Частка %	приріст за 2017 р.	
							млн грн	%
авансовий платіж	1215,5	24,6	2085,3	27,5	2924,6	28,1	839,3	40,25
власний капітал	2014,4	40,8	3724,8	49,2	4426,6	42,42	701,8	18,8
кредити банків	552,9	11,2	623,1	8,2	2193,1	21,1	1570,0	251,9
комерційні кредити постачальників	10,1	0,2	0,6	0,01	23,5	0,2	22,9	3816,7
випуск цінних паперів	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
кошти міжнародних фінансових організацій	0,0	-	775,6	10,2	0,0	-	-775,6	-
кошти державного та місцевих бюджетів	0,0	-	0,0	-	7,9	0,08	7,9	690,0
інші джерела	1150,1	23,2	368,6	4,89	841,7	8,1	473,1	128,2
Всього	4943,0	100	7578,0	100	10417,4	100	2839,4	38,2

Джерело: Складено автором за [12]

У структурі джерел фінансування лізингових операцій юридичних осіб — лізингодавців значну питому вагу у 2017 р. займав власний капітал 42,3 % (4366,5 млн грн), авансові платежі 28,2 % (2911,3 млн грн), кредити банків 21,3 % (2192,6 млн грн) та інші джерела 7,9 % (817,4 млн грн).

У структурі джерел фінансування лізингових операцій фінансових компаній найбільшу питому вагу становить власний капітал, так у 2016 р. його частка становила 49,15 %, у 2017 р. — 42,5 %. Зменшення в структурі ресурсів фінансових компаній частки власного капіталу було зумовлено підвищенням диверсифікації ресурсної бази, оскільки дані компанії почали активніше використовувати кредити банків (21,1 % у структурі ресурсів) та інші джерела (8,1 %).

Проведене дослідження засвідчує що діяльність лізингодавців і фінансових компаній, які надають послуги фінансового лізингу в Україні підкреслимо, що на сьогодні послуги лізингу широко

представлені тільки для юридичних осіб, а з фізичними особами мають справу не більше 10 компаній — лізингодавців ринку. Багато згорнули подібні операції в 2014–2015 рр. у зв'язку з економічною кризою і через подорожчання ресурсів, які роблять лізингові операції для фізичних осіб фінансово недоступними. Негативний вплив на розвиток ринку в цей період також мало збільшення питомої ваги простроченої проблемної заборгованості, банкрутства, шахрайства й загальна кризова ситуація в економіці країни, а також довгий і складний процес вилучення переданої в лізинг техніки, яку добровільно не повертали [14].

Проаналізувавши стан ринку, ми виявили фактори, що стримують розвиток лізингового фінансування в Україні, серед яких найвагомішими є такі (рис. 1).

Рис. 1. Фактори що стримують розвиток лізингового фінансування

Джерело: Складено автором

Слід зазначити, що недосконалість законодавчого забезпечення полягає у існуванні протиріч між окремими законодавчими актами, що регулюють лізингову діяльність; неоднозначності трактування окремих положень нормативно-правових актів щодо операцій лізингу; неврегульованості окремих складових лізингової діяльності, зокрема, питань вторинного лізингу, поверненні

предмета лізингу лізингодавцю, взаємовідносин між учасниками лізингу у випадку пошкодження предмета лізингу тощо; нестабільності законодавства, що створює додаткові ризики для лізингу, який за своєю сутністю є довгостроковою операцією.

Крім того, національні положення (стандарти) обліку, що стосуються операцій лізингу, не повною мірою відповідають міжнародним стандартам, щодо більшості національних стандартів обліку то в них відсутні методичні рекомендації. Слід зазначити, що Україна не є учасником цілого ряду міжнародних конвенцій, які стосуються лізингу.

Щодо несприятливого податкового клімату, то він полягає у наявному дискримінаційному податковому режимі в оподаткуванні податком на додану вартість відсотків і комісій лізингодавців при фінансовому лізингу (порівняно з банками) у відсутності прийнятної податкової амортизації по лізингових активах, що належать до основних засобів виробничого призначення (3 група основних засобів) та безпідставності сплати при міжнародному фінансовому лізингу податку (15 %) на весь лізинговий платіж, що надходить нерезиденту, а також неможливість віднесення навалові витрати всіх коштів, що витрачаються на страхування лізингових активів.

Відповідно розвиток даної сфери фінансового посередництва потребує як державної підтримки, так і впровадження дієвих заходів на мікрорівні.

Практичним досвідом для розвитку лізингу в Україні є досвід східноєвропейських країн, які мають з Україною спільні риси розвитку. В цьому відношенні показовою є Польща, де так само, як і в нашій країні, лізингові операції здійснюються спеціалізованими компаніями, що підконтрольні банкам. Але їхня форма організації лізингу має ряд суттєвих переваг:

- 1) лізингова фірма, що контролюється банком, отримує можливість залучати пільгові кредити для розширення своєї діяльності, за якими звичайно фінансується власна діяльність банку;

- 2) банки мають у своєму розпорядженні великі можливості щодо встановлення реальної платоспроможності лізингоодержувача. Це дозволяє даному типу лізингових компаній приймати рішення на підставі достовірнішої інформації;

- 3) взаємодія лізингової компанії і банку дозволяє використовувати широкий спектр інструментів оптимізації комерційної діяльності. Одним із таких інструментів, що широко застосованих

у Польщі, став форфейтинг. У даному випадку переуступка орендодавцем прав щодо отримання платежів від орендатора банку за поставлене раніше устаткування суттєво полегшує останньому розпорядження заставним майном орендатора [15].

Банки вбачають у застосуванні лізингової схеми фінансування не стільки можливості розширення спектра надання послуг, скільки вихід із нинішньої ситуації з кредитуванням. Вихід цей — у поступовому нарощуванні обсягів лізингових операцій, які витісняють менш надійно забезпечені, а тому високоризикові інвестиційні кредити, що надаються в грошовій формі.

Отже, необхідно всіляко, бажано на державному рівні, підтримувати розвиток інституту лізингу, вчасно вирішувати проблеми, що виникають на шляху його впровадження. Останнім часом структури різних рівнів, які зацікавлені в його поширенні сприяють його становленню і продовжують створювати необхідні для цього передумови.

Так, на даний час ініційовано ряд змін до законопроектів і ПК України щодо регулювання ринку фінансового лізингу, які передбачають [16, 17]:

1) виключення норм, які відносять послуги фінансового лізингу до фінансових послуг та які відносять лізингові компанії до фінансових компаній;

2) впровадження механізму залучення лізингових посередників, діяльність яких не належить до фінансових послуг, але може включати лише консультування, надання інформаційних та інших посередницьких послуг;

3) чітке визначення механізму сублізингу (передача лізингоодержувачем майна у користування третім особам);

4) право лізингодавця відмовитися від договору фінансового лізингу та вимагати повернення предмету лізингу, якщо лізингоодержувач порушує вимоги законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, та у разі встановлення факту подання лізингоодержувачем недостовірної інформації;

5) прирівняти передачу майна у фінансових лізинг для цілей оподаткування до його продажу в момент такої передачі;

6) у разі якщо орендар повертає об'єкт фінансового лізингу орендодавцю без придбання такого об'єкта у власність, таку передачу прирівняти для цілей оподаткування до зворотного продажу орендарем такого об'єкта орендодавцю за ціною, яка визначається на рівні суми лізингових платежів у частині компенсації

вартості об'єкта фінансового лізингу, що є несплаченими за такий об'єкт лізингу на дату такого повернення;

7) доповнення положення стосовно включення сум податку на додану вартість до складу податкового кредиту для лізингодавців, а саме, у разі відмови продавця товарів та послуг надати податкову накладну або в разі порушення ним порядку її заповнення або порядку реєстрації в Єдиному реєстрі покупець таких товарів має право додати до податкової декларації за звітний податковий період заяву із скаргою на такого постачальника, яка є підставою для включення сум податку до складу податкового кредиту.

Такі зміни у законодавчих актах нададуть переваги як для лізингоодержувача, так і для лізингодавця (рис. 2).

ПЕРЕВАГИ	
Лізингодавця	Лізингоодержувача
Спрощення процедури вилучення предмету лізингу з несумлінного лізингоодержувача	Визначено необхідність надання споживачу до контрактної інформації перед укладанням договору лізингу
Чітке визначення «авансу» як авансу (частини платежу за договором), а не «залучених коштів»	Протягом строку дії договору фінансового лізингу, за умов виконання умов договору, лізингоодержувачу забезпечується захист його прав, стосовно володіння та користування майном на рівні із захистом, встановленим законодавством щодо захисту прав власника
Запровадження кримінальної відповідальності за шахрайство чи знищення предмету лізингу	Фізична особа (окрім ФОП) має право без пояснення причин відмовитися від договору в односторонньому порядку не пізніше 14 календарних днів з дати його укладання
Визначення вимог до форми договору фінансового лізингу. Можливість укладання договорів в електронній формі	
Підтвердження необов'язковості нотаріальної форми договору	
Зменшення розміру державного миту за нотаріальне посвідчення (за бажанням сторін) договору фінансового лізингу з фізичною особою з 1% (на сьогодні) до 0,01%	
Поява розділу «Права лізингодавця»	
Можливість видачі копії техпаспорту замість його оригіналу (на сьогодні) при прокаті транспортного засобу та захист прав орендодавця в кримінальному кодексі від зловживань з прокатним авто	

Рис. 2. Переваги для лізингоодержувача і лізингодавця при внесенні змін у законодавчі акти

Джерело: Складено автором

Для активізації ринку лізингового фінансування інвестиційних проектів вирішення проблем потрібно, щоб політика держави щодо формування та розвитку ринку лізингу в Україні була спрямована на такі складові, як організаційне, фінансове, нормативно-правове, інформаційне та інституційне забезпечення (рис. 3).

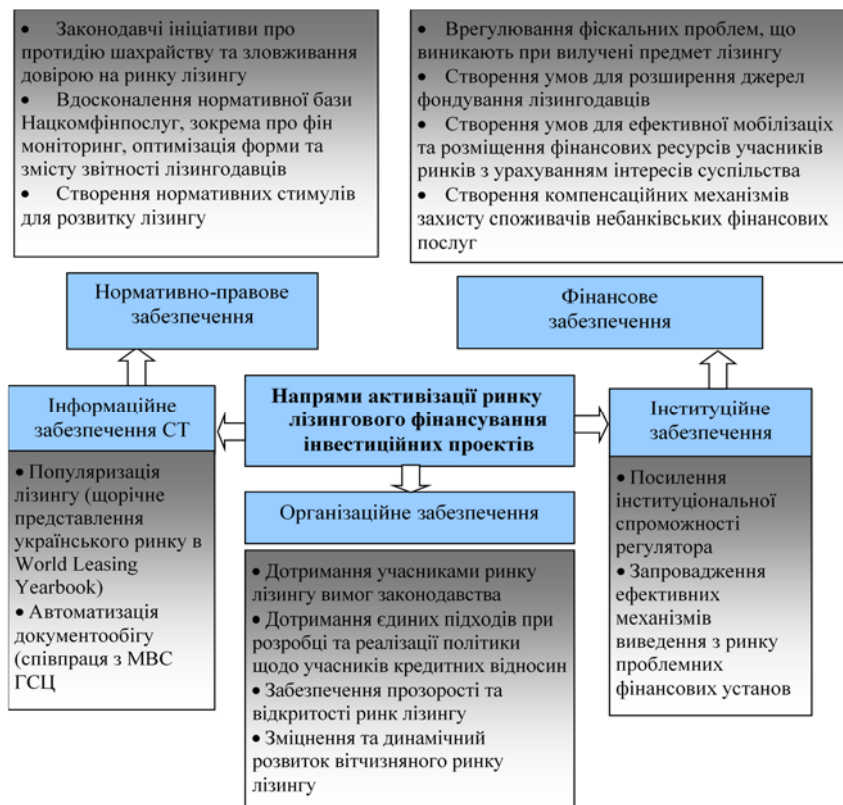

Рис. 3. Напрями активізації ринку лізингового фінансування інвестиційних проектів

Джерело: Складено автором

Запропоновані заходи спроможні створити сприятливе середовище для активізації лізингового фінансування інвестиційних проектів.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Таким чином, лізингові операції — відносно молодий вид діяльності фінансових установ й підприємств в ринковій економіці, але його запровадження та вдале використання є досить потужним альтернативним джерелом поповнення матеріально технічного забезпечення. Україні потрібно уже сьогодні створити всі умови для використання переваг лізингу. Зокрема, зменшити строки розгляду заявки клієнта на отримання лізингу, зробити умови та договір більш прозорим, без прихованих комісій, з урахуванням лізингоотримувача, прибрати прив'язку вартості до курсу валют, вдосконалити нормативно-правову базу та здійснювати контроль на державному рівні за механізмом здійснення лізингових операцій та економіки країни в цілому.

Бібліографічний список

1. Брус С.І. Рекапіталізація агентів лізингового ринку України як передумова його відновлення / С.І. Брус, Є.О. Бублик // Фінанси України. — 2016. — №4. — С. 114–127.
2. Гонта О.І. Лізинг як один із видів нетрадиційних банківських послуг: сучасний стан та перспективи розвитку / О.І. Гонта, А.В. Жаворонюк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». — Вип. 24. — 2013. — С. 205–210.
3. Гладка Л.І. Лізинг як засіб подолання кризових явищ в економіці України / Л.І.Гладка // Економічний вісник. — 2015. — №2. — С. 141–146.
4. Левченко О. А. Теоретичні засади лізингових операцій як ефективного засобу відновлення національної економіки / О. А. Левченко // Фінансовий простір. — 2017. — №1 (25). — С. 58–64.
5. Лизунова Т.Г. Лізингові операції як альтернатива кредитування бізнесу / Т.Г. Лизунова // Сучасні проблеми економіки та підприємництва. — Випуск 14. — 2014. — С. 146–152.
6. Проектне фінансування : підручник / Т. В. Майорова, О. О. Ляхова та ін.; за заг. та наук. ред. проф., д.е.н. Т. В. Майорової. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Київ : КНЕУ, 2017. — 434 с.
7. Михальчук Л.В. Міжнародний досвід використання лізингових операцій в Україні / Л.В. Михальчук, Є.О. Криворучко // Вісник ЖДТУ. — №3(73). — 2015. — С. 78–84.
8. Слюсаренко К.В. Лізинг як альтернативне джерело фінансування машинобудівних підприємств / К.В. Слюсаренко, А.О. Рибалка. — Наукові записки Криворізького економічного інституту ДВНЗ «КНУ», Вип. 23. — 2013. — С. 233–238.

9. Хомутенко Л.І. Напрями покращення механізмів міжнародного лізингу в Україні / Л.І. Хомутенко, К.А. Мохаммад // Бізнес Інформ. — 2014. — №5. — С. 110–118.

10. Бутенко О.І. Роль лізингу у активізації інвестиційних процесів / О.І. Бутенко // Економіка України. №8 — 2008. — С. 48-52.

11. Рошило В.І. Джерела фінансування інноваційного розвитку: Монографія. — Чернівці: Книги — XXI, 2006. — 272 с.

12. Роль лізингу в розвитку економіки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.leasing.org.ua/ua/publications/general_issues/?pid=161

13. Global Leasing Report 2016. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.whiteclarkgroup.com/wp-content/uploads/2016/10/wcg_2016_global_leasing_report_final_public.pdf

14. Ринок лізингу України: основні тенденції та прогнози 2015 / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.uul.com.ua/experts/leasing_market/

15. Асоціація «Українське об'єднання лізингодавців». Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.uul.com.ua/about/association/>

16. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 3441 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=57009

17. Проект Закону «Про фінансовий лізинг» № 6395 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61655

References

1. Brus S.I. Recapitalization of agents of the Ukrainian leasing market as a prerequisite for its restoration / S.I. Brus, E.O. Bublik // *Finances of Ukraine*, 2016, No. 4 — P. 114-127 [In Ukrainian]

2. Gonta O.I. Leasing as one of the types of non-traditional banking services: current state and development prospects / O.I. Gonta, A.V. Zhavoronok // *Scientific Notes of the National University of Ostroh Academy. The series "Economics"*. — Whip 24th — 2013 — P. 205–210 [In Ukrainian]

3. Gladka L.I. Leasing as a means of overcoming the crisis phenomena in the economy of Ukraine / L.I. Gladka // *Economic Journal*, 2015, No. 2 — P. 141–146 [In Ukrainian]

4. Levchenko O. A. Theoretical principles of leasing operations as an effective means of restoration of the national economy / O. A. Levchenko // *Financial Space*. — 2017. — No. 1 (25). — P. 58–64 [In Ukrainian]

5. Lizunova T.G. Leasing operations as an alternative to business lending / T.G. Lizunova // modern problems of economy and entrepreneurship. Issue 14, 2014. — P. 146–152 [In Ukrainian]
6. Project financing: textbook / T.V. Maiorova, O.O. Lyakhova and others; per community and Sciences. Ed. prof., doctor of sciences T. V. Majorova. — 2nd edition, processing. and add — Kyiv: KNEU, 2017. — 434 p. [In Ukrainian]
7. Michalchuk L.V. International experience of leasing operations in Ukraine / L.V. Michalchuk, Ye.O. Krivoruchko // Bulletin of the State Pedagogical University of Ukraine. — №3 (73). — 2015. — P. 78–84 [In Ukrainian]
8. Slyusarenko K.V. Leasing as an alternative source of financing for machine-building enterprises / K.V. Slyusarenko, A.O. Rybalka — Scientific notes of the Kryvyi Rih Institute of Economics, KNEU, Vip. 23 — 2013. — P. 233–238 [In Ukrainian]
9. Khomutenko L.I. Directions of improvement of mechanisms of international leasing in Ukraine / L.I. Khomutenko, K.A. Mohammad // Business Inform 2014, # 5. — P. 110–118 [In Ukrainian]
10. Butenko O.I. The role of leasing in activating investment processes / O.I. Butenko // Economy of Ukraine. №8 — 2008. — P. 48–52 [In Ukrainian]
11. Roshilo V.I. Sources of Innovation Development Financing: Monograph. — Chernivtsi: Books — XXI, 2006. — 272 p. [In Ukrainian]
12. The role of leasing in economic development [Electronic resource]. — Available at: http://www.leasing.org.ua/ua/publications/general_issues/?pid=161 [In Ukrainian]
13. Global Leasing Report 2016. — [Electronic resource]. — Available at: http://www.whiteclarkgroup.com/wp-content/uploads/2016/10/wcg_2016_global_leasing_report_final_public.pdf [In English]
14. Leasing market of Ukraine: main trends and forecasts 2015 / [Electronic resource]. — Access mode: http://www.uul.com.ua/experts/leasing_market/ [In Ukrainian]
15. Association "Ukrainian Union of Lessors". Official site. [Electronic resource]. — Available at: <http://www.uul.com.ua/about/association/> [In Ukrainian]
16. Draft Law on Amendments to the Law of Ukraine "On Financial Services and State Regulation of Financial Services Markets" No. 3441 [Electronic Resource]. — Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=57009 [In Ukrainian]
17. Draft Law "On Financial Leasing" No. 6395 [Electronic Resource]. — Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61655 [In Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 30 березня 2018 р.

UDC 336.645.1

Tetyana Mayorova,

Doctor of Sciences (Economics), Professor,
Head of the Investment Activity Department
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
(54/1, Peremohy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine)
E-mail: mayorova_kneu@ukr.net

Olena Shuplat,

Candidate of Sciences (Economics),
Senior Lecturer at the Investment Activity Department
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
(54/1, Peremohy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine)
E-mail: ldovbenko@ukr.net

Current trends in leasing financing of investment projects in Ukraine

Abstract

Research objective. The research is aimed at identifying the problems and justifying the development of leasing financing of investment projects in Ukraine.

Methodology. The authors applied a number of scientific methods, among which a method of scientific abstraction and logical-dialectic method (for studying the content and features of leasing financing of investment projects); statistical and graphical analysis (for analysis, comparison and visualization of statistical data at studying the current trends of the national market of leasing financing); and empirical research methods.

Findings. The paper clarifies the essential characteristics of leasing, and specifies its role in the investment projects financing. The authors outlined main factors restraining the development of leasing financing in Ukraine, and proposed a number of government instruments for increasing the effectiveness of leasing in financing investment activities of business entities.

Value Added. The study substantiated the basic directions for enhancing leasing in investment projects financing of business entities under socio-economic instability. It will foster the favorable regulatory and institutional provision of leasing financing of investment projects.

Key words: leasing, financial leasing, leasing financing, investment, investment project, government financial policy.